

Mottagare
Regionstyrelsen

God ordning på stan, 2023

Förslag till beslut

- Regionstyrelsen tar emot informationen.

Sammanfattning

Informationsärendet beskriver bakgrund och det fortsatta arbetet med *God ordning på stan* samt statistik och observationer för sommaren 2023 kopplat till alkohol och narkotikafrågor i Visby.

Sammanfattningsvis är den allmänna bedömningen att sommaren 2023 varit överlag bra och att de flesta verksamheter är positiva över sommaren. Vecka 29 sticker ut utifrån flera aspekter så som hög berusningsnivå, högt tryck på polisen och överträdelse gällande ljudnivåer. Under sommaren har även två serveringstillstånd återkallats från två olika verksamheter.

Polisen, Gotlands förenade besöksnäring, Visby centrum, Gotlands Internationella Företagarförening och Region Gotland lyfter att samverkan har varit god under sommaren men att det finns behov av att fortsätta utveckla samverkan och de förebyggande åtgärderna tillsammans. Samverkan fortsätter under arbetsnamnet *God ordning på Gotland* för att tydliggöra att arbetet omfattar hela Gotland året om, även om huvudfokus sannolikt kommer att ligga på Visby under sommaren. I syfte att skapa tydlighet och struktur i arbetet kommer *God ordning på Gotland* att bli en del av den nya brottsförebyggande strukturen som är under uppbyggnad av Region Gotland.

Ärendebeskrivning

Informationsärendet beskriver bakgrund och det fortsatta arbetet med *God ordning på stan* samt statistik och observationer under sommaren 2023 kopplat till alkohol och narkotikafrågor i Visby.

Bakgrund

Samarbetet mellan offentliga och privata aktörer med *God ordning på stan* inleddes 2003 efter en stökig period med hög berusningsgrad på sommaren i Visby innerstad. *God ordning på stan* har sedan dess bestått av ett förmöte innan sommaren och ett uppföljningsmöte för utvärdering efter sommaren. Frågor som lyfts har varierat utifrån problembild och behov. Deltagarantalet har varierat under åren med stor uppslutning vissa år och ytterst få andra.

Sommaren 2021 var extra utmanade utifrån påfrestningar med en stor besöksmängd på ön i kombination med Covid-19 restriktioner. En större utvärdering av sommaren (RS 2021/1475) genomfördes där *God ordning på stan* var en del av uppföljningen. Utöver de extra påfrestningarna fanns önskemål om att få en samlad bild av utmaningar och möjligheter kopplat till sommarturismen på ön. Utifrån dessa förutsättningar utökade *God ordning på stan* till att innefatta hela Gotland och med fler besöksnäringsspörsmål under namnet *Besöksommaren*.

Mötesplatsen *Besöksommaren* genomfördes 2022-2023 med blandat resultat. Bland annat fanns inte längre samma behov efter att pandemi-restriktionerna släppte och insatser kopplat till ”Sommar-serviceuppdraget” gett resultat. Även om flera deltagare såg det som positivt att samla fler frågor under ett större mötesforum upplevde fler att man nu tappade fokus på besöksnäringsspecifika utmaningar kopplat till alkohol och narkotika.

Inför sommaren 2023 genomfördes, utöver mötet *Besöksommaren*, flera förebyggande åtgärder som exempelvis den årliga utbildningen i ansvarsfull alkoholhantering med 78 stycken deltagare. Ett annat exempel är en mindre pilot-informationsinsats av metoden Krogar mot Knark och utbildning i Berusningstrappan.

Lägesbild alkohol och narkotika, Visby veckorna 25-32 2023

Den allmänna bedömningen är att sommaren 2023 varit överlag bra och att de flesta verksamheter är positiva över sommaren. Statistik från besöksnäringen visar på en något färre tillresande till Gotland med 7% färre gästnätter januari-september i jämförelse med 2022 (fördjupning kring statistik för besöksnäringen återfinns i ärende RS2023/1941). Samtidigt finns en oro över ökad belastning och utmaningar under vecka 29. Flera aktörer uttrycker att det varit ett gott samarbete mellan Polis, Region Gotland och krögare.

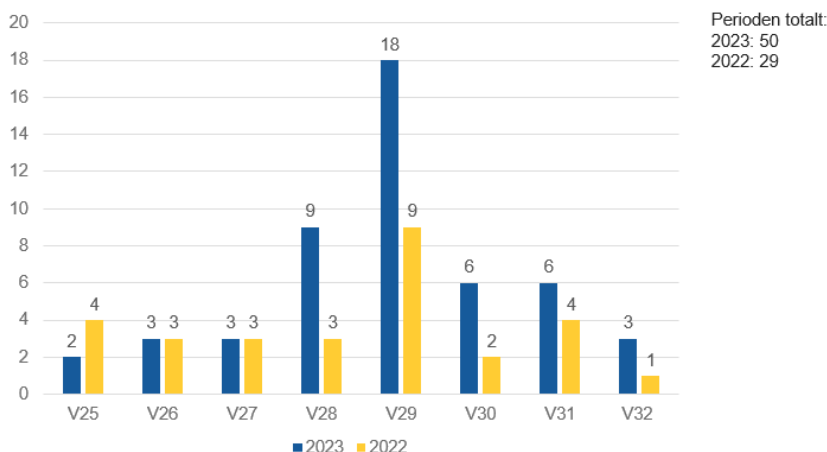
Tillsyn och berusningsnivåer

Totalt genomfördes 300 tillsynsbesök av verksamheter med serveringstillstånd under juni-augusti av inspektörer från enheten Livsmedel och alkoholtillstånd, Region Gotland. Hälften av dessa (150 stycken) var utan anmärkningar men brister som upptäcktes var bland annat bristande brandskydd (47 stycken), bristande matutbud före eller efter klockan 23:00 (43 stycken), bristande utbud av lättdryck (15 stycken) och serveringsansvarig ej närvarande eller anmäld till kommunen (14 stycken). Totalt återkallades två serveringstillstånd under sommaren från två olika verksamheter.

Polisen har i sin tur genomfört 15 stycken krog tillsyner. Tillsynsärendena från regionen tillsammans med polisens krog tillsyn har genererat en god insyn i olika verksamheter. Både Region Gotland och Polisen ser att samverkan i sommar varit mycket god utifrån tillsynsärenden.

Poliser från Stockholm som arbetat på Gotland under sommaren uttrycker att det är en hög berusningsnivå i Visby jämfört med resten av landet. Vecka 29 sticker ut negativt i flera sammanhang med hög berusningsgrad och högt tryck på polisen. Ett exempel på detta är antal fall enligt polislagen §13 (polisens rätt att avvisa, avlägsna eller omhändertaga personer som agerar ordningsstörande eller för att avvärja straffbelagd handling).

Polislagen § 13



Polisen

Källa: Digitalt ärendesystem av frihetsberövade (DAF)

Informationsklass Ej klassad

2023-08-21

Fältgruppen på regionen rapporterar liknande observationer som polis och inspektörer, att det finns en hög berusningsnivå vid/runt om vissa verksamheter inne i Visby och misstankar om publik under 18 år i köer till olika krogar. Även fältgruppen uttrycker oro över vecka 29 med hög berusningsnivå och många unga människor.

Polis och flera verksamheter lyfter ”Säker hemgång” under vecka 29 som ett bra koncept som kan utvecklas vidare. Projektet syftar till att det finns vuxna personer tillgängliga, i år med ett tält på Stora torget, för att kunna hjälpa unga personer utefter behov.

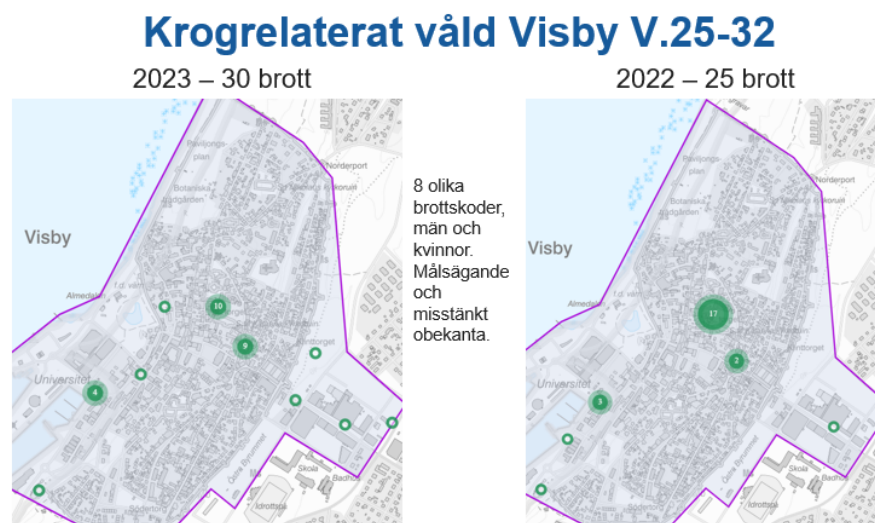
Narkotika

Gångkriminalitet och narkotika finns fortsatt med kopplingar till Gotland och så även på sommaren. Polisen har haft narkotika och berusningsnivåer som sina fokusområden och hade under sommaren en samverkansinsats med Stockholmspolis för riktade insatser med tillsyn och narkotika i krogmiljö. Tack vare en gemensam kraftsamling kunde fler narkotikarelaterade brott uppdagas under sommaren med en ökning från 167 anmälda brott 2022 till 222 stycken under samma period 2023. Polisens tolkning är att det tidigare har

funnits ett stort mörkertal gällande narkotikapåverkade personer i krogmiljö som man nu delvis bättre upptäcker.

Krogrelaterat våld, sexualbrott och anmälan till socialtjänsten

Merparten av våldet som begås görs i berusat tillstånd, främst i direkt anslutning till krogmiljö och snabbmatsställen. Antalet fall ökade något under 2023 och anmälda brott finns främst i miljön runt krogar, hamnen och Östercentrum (se figur).



Polisen

Källa: Hobit2

Informationsklass Ej klassad

2023-08-21

Antalet anmälda våldtäkter, våldtäktsförsök och sexuellt ofredande har minskat från 17 anmälda sexualbrott v.25-32 under 2022 till 7 stycken under samma period 2023.

Anmälan från Polisen till socialtjänsten för kännedom eller misstanke om att ett barn far illa enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen ökade under samma sommarveckor från 33 stycken 2022 till 56 stycken 2023.

Musikljud

Miljöskyddsinspektörer från Region Gotland har under året lagt ner utökad tid på det förebyggande arbetet relaterat till ljudstörningar i Visby. Behovet av tillsyn är fortsatt stort och uppskattningsvis är det 30-40 verksamheter på Gotland som spelar musik på en nivå som medför behov av tillsyn. Samtidigt har många verksamheter förbättrat sin egenkontroll gällande ljudnivåerna.

Totalt har 80 klagomål rapporterats under 2023, riktat till cirka 15 verksamheter. En stor andel av klagomålen är anonyma. Med anledning av den utökade förebyggande tillsynen har behovet att mäta ljud inne i bostäder

minskat. Tillsynen har inneburit att cirka 10 verksamheter fått skrivelser med behov om förbättringar inför nästa sommar.

Miljö- och byggnämnden planerar ett liknande arbetssätt för 2024, med fortsatt fokus på förebyggande tillsyn. Vecka 29 är det med marginal flest överträdelser gällande ljudnivåerna.

Fortsatt arbete med God ordning

Under hösten hölls två uppföljningsmöten med representanter från den tidigare arbetsgruppen för *God ordning på stan*; Region Gotland, GFB, Polisen, Visby centrum och Gotlands Internationella Företagarförening (GIFF). Syftet var att följa upp sommaren och diskutera fortsatt samverkan kring *God ordning på stan*.

I samråd beslutade deltagarna att återgå till de speciella utmaningar som finns kring besöksnäringen relaterat till alkohol, narkotika och dess följdverkningar. Samverkansgruppen fortsätter vara densamma med Region Gotland som sammankallare och kommer framåt sannolikt vara en arbetsgrupp i den nya brottsförebyggande strukturen som är under uppbyggnad av Region Gotland.

Deltagarna var även eniga om att frågorna behöver arbetas med året runt och inkludera hela Gotland. För att bibehålla det inarbetade namnet men visa på dessa förändringar fortgår arbetsgruppen under arbetsnamnet *God ordning på Gotland* med flera planerade aktiviteter under året och med extra fokus på sommaren 2024. Exempel på aktiviteter som arbetsgruppen diskuterat är säker hemgång, trygghetsvandring, krogar mot knark, utbildning berusningstrappan, ansvarsfull alkoholserving, riktad insats mot säsongsverksamheter och samlings vecka 29.

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till

Gotlands förenade besöksnäring
Polisen
Visby centrum
Gotlands Internationella Företagarförening
Enhet Miljö och Hälsoskydd, Samhällsbyggnadsförvaltningen
Enhet Livsmedel och alkoholtillstånd, Samhällsbyggnadsförvaltningen
Teknikförvaltningen
Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Socialförvaltningen